

Ötven sor

A történet rendkívül megrázott és felkavart. Azóta sokat gondolok rá, véleményeket, érveket beszélek. Szeretném megosztani önökkel, nem azért, hogy szórakoztassak, nem azért, hogy kellemes élményeket szerezzek. Sokkalta inkább azért, hogy elgondolkodásra késztessék, hogy szembenézésre sarkalljak, a kesztyű felvételére hétköznapi veszélyeinkkel, a ránk leselkedő, alattomos ellenségekkel szemben.

Egy amerikai bíróság,

életfogytiglanra ítélte

a hetvenöt éves Roswell Gilbertet. Az ok félelmetes és háborzongató: az idős férfi agyonlőtte hetvenhárom éves feleségét. Csakhogy irgalomból. Egyáltalán, van-e ilyen minősítés, hogy irgalomból elkövetett gyilkosság?! Mert olyan van, hogy különös kegyetlenséggel, erős felindultságból, pillanatnyi elmezavarban stb. A cikk leírja, hogy Mrs. Gilbert gyógyíthatatlan beteg volt, s szenvedései közepette, könyörögve kérte a halált. A fájdalomcsillapítók sem könnyítették szörnyű kínjait, tiszta pillanataiban régi szerelmükre, az együtt töltött évtizedekre, megértésükre, fogadalmukra hivatkozva — jóban-rosszban osztoznak — férjét kérte, vessen véget életének. Az idős férj pedig azon a bizonyos napon együttérzésből kétszer feibe lőtte szeretett feleségét. Fájdalmát csak az enyhítette, hogy véget vehetett társa szörnyű szenvedéseinek.

A bíróság hosszú hónapokig tárgyalta Roswell Gilbert nem mindennapi ügyét. Természetesen — jó amerikai szokás szerint — véd- és daczövetségek kötődtek, rokonszenvező és ellenszenvező egyletek szerveződtek. Tüntetések, gyűjtések, különböző akciók fozdóztak a tragédia körül. Szóba kerültek az emberi szabadságjogok, az orvostudomány megoldatlan problémái, az egyéni döntés és felelősség kérdései, és ki tudná felsorolni?

Talán nem véletlen, hogy a bíróság egyik tagja külön felhívta az esküdtek figyelmét, hogy az együttérzésnek nem szabad szerepet kapnia a bűnösség megfontolásakor. A tárgyalás egyik sarkkérdése az volt, vajon a 75 éves férfi nem önérdékből követte-e el tettét? Hiszen „a férfi nem oldotta meg felesége problémáját, csak a sajátját”. Vajon megoldotta-e a saját életének gondjait azzal, hogy szerette szenvedéseit, élete árán, megszüntette?! A férfi sztoikus nyugalommal fogadta az életfogytiglani fegyházzal szóló ítéletet. Azt mondta: „Egyféleképpen vehettem véget kínjainak. Tudom, hogy ez gyilkosság, de hát mit mondanék? Egyes dolgok fontosabbak a törvény-nél.”

Eddig a történet, ami mellett aligha mehetünk el úgy, hogy újból és újból végig ne gondolnánk élet és halál torokszorító kérdéseit, a betegségek és szenvedések személyünket is érintő példáit. Hiszen egy-könk sincs biztosítva arról, hogy egyszer nem találkozik hasonló problémákkal, nem kerül ilyen szituációba. De az élet megszakíthatóságának lehetőségei, a gyógyíthatatlan betegségek, a csillapíthatatlan szenvedések kérdéseivel való szembenézést, kutató és gyógyító orvosoknak, jogászoknak, etikusoknak, pszichológusoknak kell vállalniuk. Választ kell keresniük olyan kérdésekre, melyeket eddig tabuként kezeltünk, rövidlátóság miatt nem vállaltunk vagy nem akartunk vállalni. Mert ez is kihívás, mely nem csupán egy-egy ember személyes ügye; a betegség, a fájdalom, a halál tudata, feloldási esélyei.

Tandi Lajos

Elhunyt Kókai János

Életének 88. évében elhunyt Kókai János, a munkásmozgalom régi harcosa.

Kókai János 1898. november 9-én Orosházán született. Az elemi iskola elvégzését követően géplakatosként dolgozott szegedi, majd budapesti üzemekben. Fiatalon bekapcsolódott a munkásmozgalomba. 1917-ben már a vasasszakaszvezető tagja, majd 1918-ban belépett a Kommunista Magyarországi Pártjába. A Tanácsköztársaság idején vöröskatonaként harcolt.

Politikai nézeteihez hű maradt az ellenforradalmi rendszer idején is. Illegális munkát vállalt egy kommunista pártsejtben, kapcsolatot tartott fenn a Csillag börtönben fogva tartott kommunistákkal, szervezte a Vörös Segély szegedi akcióit.

A felszabadulást követően részt vett a kommunista párt szegedi szervezésében Munkahelyén, a Víz- és Csatornaműveknél irányításával alakult meg a párt-szervezet, amelynek később titkára lett. Az ötvenes években több felelős vezetői beosztásban is dolgozott.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el. Így megkapta a Szocialista Hazáért Érdemrendet a Tanácsköztársaság Emlékéremet, a Szocialista Munkáért Érdeméremet, és a Szolgálati Érdeméremet is.

Kókai János elvtárs temetéséről később intézkednek. **AZ MSZMP Szeged Városi Bizottsága**

Új köztéri szobor

A kemenesaljai napok keretében új köztéri szobrot avattak Celldömölkön, a Mikes úti lakótelepen. Tóth Júlia budapesti szobrászművész Játzóplasztika című alkotása suttói mészkőből készült. A kompozíció egy fa törzsén, s lombkoronáján jeleníti meg a gyerekek kedvelt állatfiguráit, a bölcs baglyot, a Micimackót és társait.

hoztak létre. A szerződésben 15 magyar vállalat, illetve intézmény — köztük nyolc a gyártásban, öt pedig a felhasználásban van érdekelve — állapodott meg abban, hogy kölcsönös érdekeltséggel — igyekeznek gyorsítani az öntözött terület mielőbbi bővítését

Ornitológiai tracta

Kezdetben vala az ige, úgy is mint filmcím, hogy aszongya, a veréb is madár. Azóta folyamatosan edződünk, tudjuk már, hogy madár a saskeselyű, a varjú és a nádírigó is — újdonságokkal viszont, lám, mindig szolgált ez a jó ornitológus világ.

Nem történt pedig egyéb, minthogy pénteki lapszámunkban megírtuk a Skála-Metró, a Mezőgazdasági Kiadó és a Művelt Nép nyeregyorsorsolásának szegedi nyertese a népszerű Planétás-sorozat jelképét, egy igazi, élő kakadut nyert. Viszont az érintett rövid időn belül elkeseredetten arról kényszerült értesíteni bennünket, hogy neki az átadás után mind gyűnösabb lett az állítólagos kakadu, szakértőhöz fordult, mire rögtön kiderült, hogy a szóban forgó tollas bizony akkor is papagáj, ha

Városcsinosítási szeminárium

A minden elismerést és csodálatot megérdemlő, a víz utáni nagy rekonstrukció megvalósításával, amelyet három és fél év alatt oldottak meg, a város külleme még nem alakult ki minden követelménynek megfelelően. A város gondos vezetői tovább csinostották Szegedet. A középítészeti tanács a Széchenyi és a Ferenc (a mai vasútigazgatóság helye) tere magas sudarú fákkal és platánokkal ültette be 1886 tavaszán. A mai II. sz. körház kertjét is ekkor kezdték parkosítani, Singer Mátyás főorvos kezdeményezésére, mondván nemcsak szépségszeti, hanem közegészségügyi érdekből is. Ekkor fásítják a hídfeljáró szegedi oldalait. „Elrendelve lett a Rudolftér, a Ferenc J. rakodópart, a Stefánia-tér és a Bástyja u. által határolt telektömb magassudarú fákkal befásításuk” — írja a Szegedi Híradó 1886. február 18-i száma.

E munkálatok során alakítják ki a Széchenyi tér átjáróit, a postapalotát és a Déry-ház, a Tisza Szálló és a törvényszék épülete között, majd tovább a téren keresztül. Az átjárókat kockakövekből építik ki. Elvégzik az egész tér átkövezési munkálatait, a parkrészeket szegélyezik. A tér parktervét Mayer Miklós városi főkertész készítette, és a munkálatokat a város részéről Pillich Kálmán, valamint Weiner Miksa városi képviselők ellenőrizték. A nagyarányú munkálatok szabályrendeletét, amely a közterek és utcák fásítására vonatkozott, Szabados János helyettes polgármester alkotta meg.

A Széchenyi tér csinostásával az addig ott elhelyezett piacoknak is új helyet kellett keresni. Jerney Mihály és több tekintélyes háztulajdonos kérte — a tanácsi határozattal szemben —, hogy a kenyér- és a tejpiacot ne helyezik át a Klauzál térre a régi Zsótér-ház elöl. A kérelmezők egyben azt is javasolták, hogy inkább a kézműipari piacot tegyék oda, mert forgalmánál fogva nem akadályozná a közlekedést, s a hulladék nem okozna közegészségügyi problémákat.

A két tér kivitelezési munkálataira három cégtől: Csonka Sándor és társa, Balog Ferenc, valamint Schwarz Bernát kértek ajánlatot. A város Schwarz Bernátét fogadta el, mert az övé bizonyult legolcsóbbnak. A szépségszeti törekvésekhez a Tisza Szálló tulajdonosai azzal járultak hozzá, hogy a Széchenyi téri oldalra öntött vas oszlopok és kecses ívek álló napernyőt építettek, amely az egész gyalogjárdát elfedte.

A Szegedi Híradó 1886. ápr.

lis 10-i száma így tudósít: „Ma kezdik meg a tér szelén a platáncsemetek elültetését, ezzel pár nap múlva készen lesznek. A parkosítással is rövid idő múlva elkészülnek, a földmunkával is. Hónap közepe felé megkezdik az átkövezést, és ezzel egyidejűleg a gyövezést is. A befásítás-hoz szükséges 300 db platáncsemete ma érkezett meg Orosházáról. A középítő két sötány akácfáit most nem szedik mind ki, hogy platánokkal felcseréljék. Ez évben csak a fele akácot szedik ki, és cserélik platánra, a másik fele jövő tavaszra marad.”

Kövezetjavításokat végeznek a két körúton, a Széchenyi téren, a sugárutakon és több belvárosi utcában. Ekkor kövezik újonnan a Kölcsy, a Kárász és a Kelemen utcák határolta részt, a Szt. István tér és a Csongrádi sugárút egy részét. Egyidejűleg kőjárókat építenek, összesen 16-ot. A Belváros csinostásában a korabeli sajtó élénken hallatja kritikusi hangját, és fellép a Zsótér és az Aigner-ház előtt értekezni a sátorcsomók ellen, amelyekben tüt, cernát és vásznat árulnak.

Úgy látszik, hogy száz évvel korábban is akadtak kivitelezők, akik lemaradtak.

Üdül-e a kiskertes?

Ismerősöm gondban van. Nehezen megy neki a minősítés, nincs még benne gyakorlat. Megkapta a nem lakás céljára szolgáló építményről szóló adobeállást, s most töpreng. Igaz, a kitöltési tájékoztatóval együtt négyoldalas formanyomtatvány útba is igazíthatná, ha teljesen tisztán tudná értelmezni a hivatali és jogásznyelv aprólékos körmondatait. Az első négy kérdés meg, mint a karikacsapás, hisz minden kérdőív így kezdődik: név, lakcím, munkahely s egyéb „azonosító” adatok. De az ötödik a maga konkrétságával hidegzuhanóként érte, pedig csak alá kell húzni a felsorolt építmények közül azt, ami az övére illik: üdülő, gépjárműtároló, vízijármű-tároló, műhely, üzlethelyiség, panzió, raktár, műterem, orvosi rendelő, egyéb és pont-pont-pont...

A hobbikertben, vagy ahogy hivatalosan nevezik a zártkertben valóban van egy építménye, ami a tervrajz szerint pihenőépület. Most mit írjon be? Azt egyszer olvasta az újságban, hogy környékünkön üdülőterületnek csak a Holt-Maros és a Szikós-tó melletti kertek számítanak. Az összes többi az zártkert, legyen az Baktóban, Sándorfalván, Szatymazon vagy épp Domaszéken. Ennek ellenére elgondolkodik, hogy amikor ő kijön a kertjébe, akkor az üdülésnek számíthat-e a jogalkotók szerint. Mert munka az van reggeltől estig. Gyomlálás, kapálás, permetezés — ebből sosem lehet kifogyani. Az igaz, hogy nem aszkéta, és közben lelétiátog a kis pincébe is, és ebéd után leheveredik a szépen kicsinosított parkettán, izléseken berendezett szobában az otthoni bútorcsere alkalmából ide száműzött heverőre. Ha este kint marad, bekapcsolja a tévét is, és ha jó a műsor, ez már akár szórakozásnak is tekinthető. Ha nem, akkor csak időtöltésnek. Hét végén, ha kijön a család, már alig talál itt munkát, no a kerekek nem is nagyon keresik. A nagylány könyv nélkül ki sem tenné ide a lábát, mi más lehet itt csinálni, olvasni meg magnózni. Az unokák már jobban feltalálják magukat, hisz az egész kert egy extra homokozónak is tekinthetik, csak annyi a kötöttség, hogy

Mivel a Széchenyi tér keleti oldalának kövezési munkálataival a vállalkozó késlekedett, a tanács új vállalkozónak, Athanaszjevits Markónak adta át a munkát, aki ezt a részfeladatot május 25-re oldotta meg.

A Belváros szépítésével egyidejűleg figyelmet szenteltek az országutak fásítására, amely nemcsak esztétikai igényeket, hanem közegészségügyi kívánalmakat is szolgált. Persze ekkor sem futotta mindenre a pénzből. Pick Márk és több Margit (ma Gutenberg) utcai lakos kérte, hogy utcajukat is kövezzék ki, mert eső után csupa posvány. A kivitelezést azonban elhalasztották. Mindenesetre a száz évvel korábbi városcsinosítással — kisebb részmunkák maradtak a következő két hónapra — június 15-re készültek el, és a város erre a célra mintegy huszonezer forintot költött.

Talán egész Közép-Európa legszebb belvárosi terének mintaszere kialakítása, a mába ható esztétikus megjelenése száz évvel ezelőtt kezdődött, amikor a vásárosbódekat, sátrakat száműzték, hogy virágágyak pompázzanak, nemesített bokrok, cserjék, amelyeket estenként diszkréten világítottak be a gázlámpák.

Bátyai Jenő

Műsorajánlat

Fodor József Hódmezővásárhelyen élő festőművész alkotásából nyílik kiállítás június 16-án, hétfőn este 7 órakor a Sajtóház művészklubjában. A tárlatot Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója nyitja meg, s ekkor rendezik meg Péter László irodalomtörténetész most megjelent, Szegedről szóló könyvének, A szeretete város című kötetnek könyvbemutatóját is.

A szegedi regionális tévéadást június 17-én, kedden este fél 7-kor láthatják legközelebb a nézők a 2-es programban. Ízelítő a kina latból, magyaros vendégjárás és vendéglátás Csongrád és Bács-Kiskun megyében, vakáció, autócross a halászat gépesítéséről ki kotszebb csokrol? stb

A nasa obrazovka a szegedi tévéstudió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora június 18-án, szerdán 18 óra 45 perccel jelentkezik legközelebb a második programban. Az adást június 21-én, szombaton reggel fél 9-től az 1-esen megismétlik

A Szegedi Szimfonikus Zenekar Brahms-hangversenyét közvetíti a rádió 3. műsora június 18-án, szerdán 11 óra 36 perces kezdettel

Öntözésfejlesztés

Az elmúlt években csökkent az öntözött földek területe, miközben a nemzetközi statisztikák szerint a termelők mind nagyobb mértékben alkalmazzák a hozamok fokozására a mesterséges vízutánpótlást. Hazánkban tavaly kezdődött meg az öntözés fejlesztésének új programja, amelybe az osztrák Bauer céget vonták be. A nagy nemzetközi gyakorlattal rendelkező vállalat öntözőtelepeket létesít az országban.

Az Agrober két évvel ezelőtt öt megye területén, 38 gazdaságban készítette elő a Bauer-féle öntözési program adaptációs terveit, és az elmúlt évben — az össze-sítesek szerint — már 240 korszerű öntözőberendezés működött az országban. A gépeket az Agrober hozza forgalomba, a szerviz- és alkatrészellátást a KITE termelési rendszer vállalta. A tapasztalatok szerint a berendezések kitűnően beváltak, műszaki hiba nélkül dolgoztak, így az idén nagyobb utamban folytatják az öntözőberendezések telepítését 1986-ban további 60 gazdaság mintegy 12 ezer hektáron rendezkedik be a mesterséges vízutánpótlásra, és így 25 ezer hektárra egészül ki a modern gépekkel öntözött terület.

Azok a magyar és osztrák vállalatok, amelyek érdekelték az itthoni öntözésfejlesztési program megvalósításában, tevékenységük összehangolására konzorciumot

Tóth Szeles István